

Kvæg, Planter, Grise

Vurder behovet for supplerende grovfoder

Vurder det forventede udbytte i majs- og græsmarker og vurder behovet for at supplere foderforsyningen. Forsinket såning af majs betyder, at grovfoderlageret skal vurderes kritisk og efter behov suppleres med helsæd.

Viden om Opdateret 01. juli 2024

Udbyttet i græsmarkerne i de første to slæt har været større end normalt som følge af moderate temperaturer og tilstrækkelig med regn.

Majsen er sået over en lang periode fra slutningen af april til hen i juni. Udvikler antallet af **majsvarmeenheder** sig normalt, kan der forventes normale udbytter i majs sået indtil omkring 20. maj. I majsmarker sået senere, vil udbyttet i særlig grad afhænge af antallet af majsvarmeenheder fra såning og frem til begyndelsen af oktober. Se artiklen Forsinket såning af majs.

Prognose for udbyttet i dine majsmarker

I www.cropmanager.dk kan du få vist en prognose for udbyttet af tørstof i dine majsmarker til helsæd. Prognosen kan vises, så snart der er satellitbilleder af dine majsmarker uden skydække fra og med 1. juli.

Udbytte og kvalitet i perioden fra grønafgrøde til helsæd

1. Kornhelsæd

I veludviklet korn er udbyttet højest og kvaliteten bedst ved vækststadium 83-85. Fra kornets skridning og frem til dette tidspunkt sker der en stor produktion i kornhelsæd - ofte 100-130 foderenheder pr. ha pr. dag.

I korn øges afgrødens fordøjelighed i tiden op til høst af helsæd. For tidlig høst giver derfor både et betydeligt lavere udbytte og en lavere foderværdi.

Timing af høsttidspunktet for kornhelsæd er afgørende, da tørstofudviklingen kan gå meget hurtig i juli måned - helt op til 15 procentpoint på én uge. Høst derfor hellere 2 dage for tidligt end 1 dag for sent, da helsædsensilage med mere end 35 pct. tørstof er mere udsat for varmedannelse.

2. Ærtehelsæd

I ærter er produktionen fra blomstring og frem til vækststadium 78-80 næsten af samme størrelsesorden som i korn. I ærtehelsæd er udbyttet og foderværdien højest i vækststadium 78-80.

Tidspunkt for ensilering

1. Vårbyg og vinterhvede

Byg og hvede ensileres, når kernen er dejagtig, og man med to fingre, men med lidt besvær, kan klemme kernen sammen som valset korn (vækststadium 83-85). På det tidspunkt er øverste tredjedel af strået normalt grønligt, og nederste to tredjedele af strået gult. Dette tidspunkt indtræffer normalt fire til fem uger efter begyndende skridning i vårbyg og fem til seks uger efter begyndende skridning i vinterhvede.

Kornhelsæd høstes direkte på roden med en finsnitter påmonteret et helsædsbord. Ved skårlægning kan kernerne blive for tørre/hårde i løbet af en til to timer.

2. Byg/ærtehelsæd

Byg/ærtehelsæd med moderate mængder ærter ensileres, når kernen i byggen er dejagtig, og den med besvær kan trykkes sammen. Det vil sige fire til fem uger efter byggens begyndende skridning. På dette tidspunkt vil ærterne være grønlig og hovedparten af bælgene udviklet. Indholdet af tørstof vil normalt være omkring 30 pct.

Byg/ærtehelsæd med stor ærteandel (over 50 pct.) høstes, før afgrøden går i leje og ødelægges udlægget.

Byg/ærtehelsæd høstes direkte på roden med en finsnitter påmonteret et helsædsbord. Byg/ærtehelsæd kan også skårlægges med en skårlægger uden crimper eller en "rapsskårlægger".

3. Ærtehelsæd

Ærterne skal ensileres, inden de går i leje. Vær opmærksom på, at varme let får ærterne til at lægge sig hen ad jorden, også selv om vandforsyningen er i orden.

Udbytte og foderværdi er højest i ærtehelsæd i vækststadium 78-80. På det tidspunkt er de nederste bælg i fuld størrelse, og frøene i disse er dejagtige.

Skal ærterne ensileres alene, er det vigtigt, at man er opmærksom på tørstofprocenten ved høst. Er afgrøden for fugtig, skårlægges og fortørres den inden ensilering.

Ærtehelsæd skårlægges med en skårlægger uden crimper eller en "rapsskårlægger" til fortørring, og tørstofprocenten må gerne være 35 til 40 pct.

4. Ribbehøst af korn

Ribbehøstet korn er en vare mellem grovfoder og korn, men betragtes som grovfoder på økologiske bedrifter.

Ribbehøst af korn til ensilering:

- skal ske, når kornet er gulmodent ved en vandprocent på 35.
- skal snittes kort med 4 mm snitlængde.
- kernerne bør crackes, så alle kerner er mast som valset korn.

Ribbehøst korn:

- er en metode til tidlig høst af korn, så nyt udlæg af kløvergræs kan etableres rettidigt.
- har lavere energikoncentration end korn og fylder derfor mere i foderrationen end korn målt på tørstofbasis.
- er billigere pr. foderenhed end korn, men fortrænger kløvergræs/majs, som kan være endnu billigere. Derfor er gevinsten ved ribbehøst samlet set ikke så stor, som det kan se ud til ved blot at sammenligne høst og lageromkostninger.
- klarer sig bedst i konkurrencen med korn, hvis der ikke er lagerplads til korn på bedriften, og man kan spare omkostninger til tørring eller konservering og valsning eller sodabehandling.

Pas på udlægget

Høstes helsæden i stærkt solskin, og der samtidig er tørke, er der stor risiko for, at udlægget ødelægges. Er der mulighed for vanding, kan udlægget reddes, hvis der vandes fire til fem dage før høst af helsæd - og igen umiddelbart efter høst af helsæd.

Skadedyr

For at begrænse risikoen for angreb af bladrandbiller på det nye udlæg af kløver efter ærter og byg/ærtelhelsæd kan man gøre følgende:

Fremryk høsttidspunktet en til to uger før optimalt høsttidspunkt.

Afsæt en højere stub, så der afklippes færre kløverblade. Det vil sige 10-12 cm's stubhøjde.

Især på de økologiske bedrifter, hvor der ikke er mulighed for bekæmpelse, skal man være opmærksom på ovenstående, da bladrandbiller kan være totalt ødelæggende for det nye udlæg af kløver.

Straks efter høst af helsæden:

Vurdér udlægget og evt. behovet for isåning af græsfrø.

Angreb af bladrandbiller og behov for bekæmpelse vurderes. Bekæmpelsestærsklen er afhængig af kløverens udvikling. På små kløverplanter er den vejledende bekæmpelsestærskel 20 pct. angrebne planter. Der er givet en minor-use godkendelse til anvendelse af Lamdex i lucerne og kløvergræs.

Emneord

Fodergræs

Majs

Majshelsæd og kolbemaajs

+2

Kvæg

Tema: Grovfoder til kvæg

Med temaet Grovfoder får du overblik og viden til at producere godt grovfoder til den rigtige pris, hvad enten det drejer sig om græsenilage, helsæd af korn og majs eller om halm og hø.

Økonomi og ledelse

Tema: Tørke – hvad kan du gøre?

Landbruget er efter et usædvanligt koldt forår tilmed ramt af tørke. Selvom der efterhånden er faldet regn de fleste steder og tørkeindekset også er faldet, kan der stadig være konsekvenser af tørken. Find information, til hvad du kan gøre, hvis dit landb...

Publiceret: 05. juli 2019

Opdateret: 01. juli 2024

Vil du vide mere?

Martin Mikkelsen

Landskonsulent, Grovfoder

SEGES Innovation P/S

mam@seges.dk

+45 2028 2694

Torben Spanggaard Frandsen

Landskonsulent, Grovfoder

SEGES Innovation P/S

tsf@seges.dk

+45 2333 9789

Støttet af**Planteafgiftsfonden**

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk